

Reflexe a „bytí“

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2006](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2006](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 9. 3. 2006
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 9. 3. 2006

Reflexe a „bytí“

„Bytí“ nemůžeme legitimně chápat jako něco „daného“, před každou reflexí, před každým „vědomím“; skutečné („pravé“) bytí je totiž vykonáváno, tj. je „výkonem“, není ničím „před“ výkonem nebo nezávislým na (jakémkoli) výkonu. To je první předpoklad správného položení otázky po vztahu mezi „bytím“ a „reflexí“. Druhým předpokladem, neméně důležitým (a rovněž odporujícím tradičnímu způsobu myšlení) je zásada, že nebudeme uvažovat o „bytí vůbec“, nýbrž pouze a výhradně o „konkrétním bytí“, tj. o bytí určitého „pravého jsoucná“ (příčemž „pravým jsoucнем“ míníme každou „pravou událost“, tj. událost, která má svůj počátek a konec, jakož i průběh mezi počátkem a koncem, vnitřně sjednocen čili integrován v jediný celek). Vnitřní integrovanost každého pravého jsoucná zároveň znamená, že pravé jsoucno má svůj vnějšek a své nitro; je-li pravé jsoucno schopno se nějak ze svého vnějšku aktivně vztáhnout (obrátit, usebrat, navracet) k „sobě“, stává se tak subjektem (toho nejsou schopny jen pravé události nejnižších úrovní nebo události virtuální, tj. ty, které neuměly nebo nestihly navázat nějaké kontakty s jinými událostmi, aby se měly odkud k „sobě“ vracet). Bytí tedy, pokud je „výkonem“, předpokládá aktivitu, a žádná akce není bez subjektu (každá akce je akcí nějakého, tj. příslušného subjektu; výjimkou je ovšem „primordiální akce“, která může být dodatečně „započtena“ jako akce subjektu, který se na jejím základě ustaví). Zároveň ovšem platí, že není žádný subjekt bez akce, bez aktivity, neboť subjekt je (musí být) ustaven právě akcí, akcemi (a musí být akcemi také udržován a obnovován). To vše se ovšem musí dít daleko dříve (tj. na mnohem nižší úrovni), než lze vůbec třeba jen uvažovat o „reflexi“. Ovšem jakmile je reflexe uskutečněna, stane se něco významného i se subjektem samým. Subjekt, který se k „sobě“ vrací nejen ve svých „zpětných“ akcích, jimiž se udržuje a obnovuje, ale dokonce v reflexi (v reflexích) se dostává do zvláštní situace, že si sám pro sebe ustavuje své „já“. To má některé vynikající a velmi perspektivní důsledky, ale má to také některé negativní rysy, zejména ve spojení s určitým způsobem myšlení, jaké bylo vynalezeno a postupně stále důsledněji prosazováno ve starém Řecku. Výsledkem bylo tzv. zpředměťování subjektu (objektifikace) a jeho vydělení z kontextu světa. A právě tomuto myšlenkovému konstruktu („to Já“, „to ego“, „ten subjekt“) bylo pak mylně přisouzeno (jeho) „bytí“ (zatímco o bytí můžeme legitimně uvažovat a hovořit pouze ve smyslu „konkrétního“ subjektu-události).

(Písek, 060309-1.)